

EDITAP JESUS YE UKWAÑ UBIERE-IKPE

Matthew 26:47-68; 27:1, 2, 11-26.

QYQHỌ UKPEP-ÑKPỌ 431

Eke Ikpọ Owo

IKỌ IBUOT: “Etuk enye, enye onyuñ ọsuhọre idem esie onim, inyuñ itatke inua esiemọ; eda enye nte eyen-erọñ eka, ete ekewot, ndien kpa nte uman erọñ odopde inua ke iso mme andifat enye, kpa ntre enye inyuñ itatke inua esiemọ” (Isaiah 53:7).

I Edimum Jesus Ke Okoneyo

- 1 Edọñ akwa otu owo ye ofut ye eto ndimum Jesus, Matthew 26:47.
- 2 Judas atap Jesus ke ntim-inua, Matthew 26:48-50.
- 3 Peter osio ofut esie onyuñ osibe utọñ Malchus, Matthew 26:51-56; John 18:10.

II Ikpe Ufọt Okoneyo Ye Usen-ubọk Ke Iso Mbon Esop Mme Jew

- 1 Ekenim akpa ikpe Jesus ke iso Caiaphas ke okoneyo, Matthew 26:57-68.
- 2 Ikpe Jesus ọyọhọ ikaba ke iso Caiaphas ekedi ke usiere usen-ubọk, Matthew 27:1; Mark 15:1; Luke 22:66-71.

III Iso Ikpe Ita Ke Iso Mme Ekpe-ikpe Mbon Rome

- 1 Akpa ubiere-ikpe Pilate edi “Ñkwe idiọk ke idem owo emi”, Matthew 27:1, 2, 11-14; Luke 23:1-5.
- 2 Herod okut ete Jesus inamke ñkpọ baba kiet emi odotde mkpa, Luke 23:6-11, 15.
- 3 Ke ini ekedade Jesus eka ke iso Pilate ọyọhọ ikaba, enye okoyom ndisana enye nyak, Matthew 27:15-23; Luke 23:13-20; John 19:12.
- 4 Mfiori otu owo ọsọñọ ada, Matthew 27:24-26.

SE EKPEPDE EBAÑA

Ediomi

Ke ayakde usen iba mbemiso usọrọ Nsaña-mbe (Passover), akwa oku ye mme ewet-ñwed ye mbio owo ema esobo idem ọtọ kiet ke okure Caiaphas akwa oku, ndidiomi usuñ nte ediwoode Jesus mbak ndutime editibe ke otu mbio-obio. Ke oro ebode Judas akanam ediomi ye mme ikpọ oku onyuñ onyime nditap Jesus ke mbak sidibe (silver) edip ye duop ukem nte Zechariah eketiñde: “Ndien ndọhọ mmọ, nte, Ama ọfọn mbufo ke enyin, mbufo enọ mi utip mi: midighe ntre, mbufo etre ndinọ; Ndien mmọ edomo shekel silver edip ye duop enọ ke utip mi” (Zechariah 11:12). Tọñọ ke ini oro ka iso Judas ebet ifet esie. Ke okoneyo usen Nsaña-mbe (Passover) oro, Jesus okodu ikpọñ ye mme mbet duopeba. Ifet Judas ekedi emi. Christ ama etiñ ọnọ enye ete ke enye edi enye emi editapde Ọbọñ esie, edi oro ikanamke enye etre. Ndien nte ibuot ke otu owo emi ekamade ñkpọ-ekọñ, emi akwa oku ọkọnọde enye, Judas ọdọhọ, “Mmọkọm Fi, Rabbi,” onyuñ otim Jesus inua.

Akpa Ikpe

Okposuk edi ekedide kaña okoneyo, mme ewet-ñwed ye mbio owo ema esobo idem ọtọ kiet man ekere usuñ nte edisañade ewot Jesus. Mmọ emi, ke editim ntiñ, ema ewak ekem otu esop Sanhedrin emi ekedide esop emi okponde akan ke otu esop mme Jew. Ekedi mbet ọnọ esop emi ndiboho ke okoneyo, edi mi mmọ etie ndibiye ikpe Owo emi mmọ ema ekeduduk idiọk ediomi ebaña. Ndifiọk nte ke mmọ ema enyenyene idiọk esit ebaña Christ ama ekem ete ke mmọ idotke ndidi mme ebire-ikpe nnọ Enye. Ekpere ndidi kpukpru ñkpọ emi esop emi ekenamde ndikpe ikpe Jesus ekesaña isio ye ido edinam mmọ, emi mmọ ekpekenyenede ndinam.

Ema eyom mme ntiense nsu man oto do mmọ ekpekeme ndidori Jesus ikọ ke iso mbon-esop, edi ọkọsọsọn ndinyene owo iba emi etiñde uyo ikọ kiet. “Ekem owo iba edi edidọhọ ete, Da emi ọkọdọhọ ete, Mmekeme ndiwuri temple Abasi, ndinyuñ ntọñ ntak mbọp enye ke usen ita” (Matthew 26:60, 61). “Ndien kpa ke oro, ikọ-ntiense mmọ isañaake kiet” (Mark 14:59). Sia ikọ-ntiense owo iba emi mikeneñekere isaña kiet, ikọ mmọ ikenyeneke ufọn nte mbet asañade. “Da inua ntiense iba, mme eke ntiense ita, wot owo mkpa oro; kuda inua ntiense kierakiet uwot enye” (Deuteronomy 17:6).

Jesus ama okop mme ikọ-ntiense nsu emi eketiñde ebaña Enye, edi enye ikosioroke uyo ndinyaña idem Esie. “Etuk enye, enye onyuñ ọsuhọre idem esie onim, inyuñ itatke inua esiemọ; eda enye nte eyen-erọñ eka, ete ekewot, ndien kpa nte uman erọñ odopde inua ke iso mme andifat enye, kpa ntre enye inyuñ itatke inua esiemọ” (Isaiah 53:7).

Mme ibet Sanhedrin akpan owo mmọ kiet ekededi ndida itie nte andidori owo ikọ. Edi ada-usuñ mmọ, akwa oku akanyan nnuenubọk ubiom-ikpe ke ini enye ọkọdọhọde ete, “Mmowuk Fi ke enyiñ Abasi emi odude uwem, nte asian nnyin mme afo edi Christ, Eyen Abasi” (Matthew 26:63). Ke ema ekeda uñwọñ ebọp Enye, Christ ama osioro uyo onyuñ ọbọrọ ete, “edi ntre.” Ibọrọ Jesus nte enọde ke Mark edi, “Ndi enye.” Ekedi se ibet ọkọbiọñde edieke ikọ-ntiense owo akabarede obiom enye. Ke edida eñwọñ nnyik Jesus man ọbọrọ mbume emi, mmọ ema enam Enye etiñ ikọ-ntiense man oto do mmọ ebiom Enye ikpe.

Otu ekeda uyo kiet enyime ete ke Jesus edue ke ndisuñi Abasi enyuñ ebire ete ke odot mkpa ke Enye ndinyime ete Imọ idi Christ, Eyen Abasi. Ikpekenyeneke ndikot emi edisuñi Abasi, ibọhọke eduñore ekut ete Enye ikedighe Messiah. Owo ikodomokedomo ndiduñore ikọ Esie mfiok me edi nsu. Nnyin imọfiok ite nte mbet mme Jew asañade, akana nte, kiet ke otu mme ebire-ikpe enyene nditiñ nnyaña enye emi edotde ikọ: ebire-ikpe emi enyene ndikpono itie esie ke nditiñ nte ke owo oro iduehe. Kpukpru owo ndinyime ete owo edue ke ikpe mkpa ọwọrọ ete ke ubierikpe oro inenke koro anditiñ nnyaña miduhe. Ntre akpa ikpe Jesus ikenenke, koro (akpa) ofuri esop ekedian uyo ebire ete ke edue; (oyọhọ iba) baba uyo ntiense owo iba ikasañaake kiet ibiom Enye; (oyọhọ ita) ndudue ndisuene Abasi ikemeke ndisọñ nda koro nduñore ikoduhe ndikañ itie Messiah Esie emi ikọ-ntiense Esie etiñde ete Imọ idi Eyen abasi.

Ọyọhọ Ikpe Ikaba

Mbet ekedi ke ana nte eduñore ikpe mkpa ikaba mbemiso ebire. Ke ema ekekpe akpa ikpe, ekenyene ndiyak ọyọhọ usen kiet ebe mbemiso ekekpe ọyọhọ ikaba. Ekenam ibet emi ke ñkari ke ndibet tutu usiere ndien ekpe ikpe ọyọhọ ikaba. Owo ikọduñkọre mme ntiense, ndien esop efiak edue mbet ke ndiyom Jesus afiak etiñ ikọ-ntiense Idemesie. Baba kiet ke otu mme ebire-ikpe ikanyañaake enye. Ubire-ikpe uyo kiet ete Enye edue ikenyeneke odudu koro andifaña mikoduhe. Utu ke ndiyak Jesus, ema ebire ikpe mkpa enọ Jesus koro ekekpe ete Enye edue isop ndisuene Abasi.

Edieke Sanhedrin ekpekenyenede odudu ke ini emi ndinam uyo ikpe oro, ekpeketoñọ Jesus ke itiat ndo-ndo oro. Ukara Rome ama ayak esop mme Jew ndise ñkpọ mbaña ukara obio mmọ ye ido ukpono Abasi mmọ, edi ikpe ke abaña uwem me mkpa ekenyene mme ekpe-ikpe Rome ndikpe. Esop mme Jew ema enọ ubiere-ikpe emi mmọ mikenyeneke unen ke ibet ndibiere me ndinyuñ nnam. Idaha odudu Sanhedrin ke ikpe emi ekedi mmọ nditiñ ndudue ke iso ebire-ikpe mbon Rome.

Esin Ke Ñkọp-ntem

Ke ini Sanhedrin emumde Enye enim, ekpekenyene ndikama Jesus nte ekemde ye mbet obio, edi utu ke oro, mmọ ekekama Enye ke ido esuene, etọ etap enyuñ emia. Emi ikedighe ndibiat utom emi ibet ọkọnọde esop ikpọñ, edi ekedi ñko ndisuhọre ubọñ esop mme Jew emi okoñde akan. Isaiah ama etiñ abaña edinam emi: “Ñkayak edem mi nnọ mmọ eke eyibide, nyak mfuk mi nnọ mmọ eke ediberede idet: ndipke iso mi mfehe but ye etap” (Isaiah 50:6). Nnyin isiwak nditiñ mbaña krọs nte uwut-ñkpọ ndutuhọ Christ ke ibuot nnyin, edi Enye ama asaña ebe ke ediwak ndutuhọ mbemiso Enye osim krọs. “Edi Enye akada unan abaña mme idiok ido nnyin, anuaha abaña mme ukwañ-ñkpọ nnyin: ufen odoro enye ke idem man nnyin ikut emem; ndien inia esie ọkọk nnyin” (Isaiah 53:5).

Ke Iso Pilate

Sanhedrin, ke ama ọkọnọ ubiere-ikpe ete odot mkpa, edue ke ntak edisuene Abasi, ama ọbọp Jesus onyūñ ada Enye aka ke iso Pilate, ebire-ikpe mbon Rome. Edi mmem-mmem ndikut ọyọhọ udomo ikpe esuene mbon Sanhedrin oto ke ubiom-ikpe emi Pilate ọnọde abaña Jesus. Enehere efre ubiere-ikpe idiok-ńkpọ edisuene Abasi. Ebat ndudue nsọñ-ibuot ye ukara Rome enọ Jesus. Ndudue enye emi ekeme ndiduk Pilate utọñ akan nte eke edisuene Abasi, koro edisuene Abasi idighe edibiat ibet Rome. “Mmọ enyūñ etọñọ ndidori Enye ikọ, ete, Nnyin imokut owo emi nte abiatde mbio-obio ibuot, akpan ete ekunọ Caesar utomo, onyūñ ọdọhọ ete, Imọ ke idem Imọ idi Christ Edidem” (Luke 23:2). Nso utọ akwa nsu ke emi edi ye ikọ Jesus, “Enọ Caesar ndien ńkpọ eke enyenede Caesar” (Matthew 22:21). Pilate ama ebire akpa nsana nyak ye mme ikọ emi, “Nkwe idiok ke idem owo emi” (Luke 23:4).

Ke Iso Herod

Ke ini ema eketiñ enọ Pilate ete ke Jesus oto Galilee, emi okodude ke idak ukara Herod, Pilate ama ọnọ Jesus esọk enye. Ke iso Herod, “Ikọ oku ye mme scribe eda do, edori Enye ikọ,” (Luke 23:10); edi Herod ikwe idiok ke Jesus. Okposuk edi nte ema ekebiere ete Jesus iduehe, “Herod ye mbon-ekọñ esie enyūñ esak Enye nsahi, enyūñ ebiaña Enye; ndien esine Enye ọfọñidem edidem, ọnọ Enye efiak esọk Pilate” (Luke 23:11). Emi ekedi edisana Christ nyak ọyọhọ ikaba ke iso esop mbon Rome.

Ke Iso Pilate Ọyọhọ Ikaba

“Ndien Pilate, ke okotde ikọ oku ye mbon esop ye mbio obio obon ọtọ kiet, ọdọhọ mmọ ete, Mbufo ekeda owo emi esọk mi nte owo eke abiatde mbio-obio ibuot: ndien sese, ńkodomu Enye ke iso mbufo, edi ńkwe baba idiok-ńkpọ kiet ke idem Esie mbaña mme ikọ eke mbufo edoride Enye. Herod inyūñ ikwe: koro ọnọ Enye efiak esọk nnyin; ndien sese, Enye inamke baba ńkpọ kiet eke odotde mkpa. Mọdo nyemia Enye nnyūñ nsana Enye nyak” (Luke 23:13-16). Ke mme ikọ emi, Pilate ama ọnọ ubiere-ikpe Esie ọyọhọ ikaba ete “iduehe.

Edieke Pilate ekpekedide owo emi enyenede akwa nsọñ-nda idemesie, enye ọkpọkọsọñọ ada ke se enye ọkọfiokde okponyūñ asana Jesus ayak. Utu ke oro, uyom otu owo ama akabare ọsọñ akan. “Pilate ọnọ uyo ete enam nte mmọ ebeñede” (Luke 23:24). Ke edinam ntem, Pilate ama abiat uyo mbet mbon Rome emi ọkọdọhọde ete: “Ikpioku uyom otu owo idighe se edade enam ńkpọ ke ini mmọ eyomde ete esana edue ibet eyak mme ebium edinen owo ikpe.”

Edi se idiokde ndibiat ibet mme Jew ye eke mbon Rome, edi se idiokde ikan edi Pilate ndibiat ibet Heaven ke ndisin ndibiare unen nnọ Kiet emi enye eketiñde abaña Enye ete, “Ami ńkwe Enye idiok ke idem” (John 18:38), ye ke ndinyūñ nyak Enye nnọ mme asua Esie man ekọñ ke Krọs, koro efehede iyaresit owo akan iyaresit Abasi. Ntre, ikọ Abasi ama osu emi ọdọhọde ete: “Ndidem ererimbot edaha eda, mbọñ enyūñ ebono eduk odu ebaña Jehovah ye Messiah esie” (Psalm 2:2).

MME MBUME

- 1 Siak ndusuk usuñ emi mme ikpe Jesus mikenenke.
- 2 Anie ekesibe utọñ eyen-ufọk akwa oku?
- 3 Nso idi mme ntiñ-nnim ikọ Akani Ediomu emi okosude ke ukpep-ńkpọ emi?
- 4 Siak mme nsio-nsio akama itie emi ekedade Jesus eka iso mmọ.
- 5 Ewe efak ke idut oro okodu ke idak ukara Pilate?
- 6 Etiñ ebaña Herod inañ ke Obufa Ediomu. Nso efen ke ewet ebaña Herod enye emi? Idak ukara esie okodu ke mmọñ?
- 7 Nso ńkpọ ke esop mme Jew akada obiom Jesus ikpe?
- 8 Nso ikedi mme ńkpọ emi ekedoride Jesus ke iso Pilate?
- 9 Nte Pilate ama okut ndudue ọnọ Jesus?
- 10 Nso idi ntak emi Pilate okonyimede ekọñ Jesus ke krọs?